

Implikimet e kriminalitetit policor në drejtësinë dhe sigurinë publike

RAPORT MONITORIMI

Maj-Korrik 2023

QENDRESA
QYTETARE

NATIONAL
ENDOWMENT
FOR
DEMOCRACY

SUPPORTING FREEDOM AROUND THE WORLD

www.qeverisja.qq.com.al

AUTOR
DRIOLA KRAJA

Tabela e Përmbajtjes

1. Problemi i kriminalitetit policor.	3
2. Pikëprerja e veprave penale dhe policëve.....	3
3. Sa preket shoqëria nga dukuritë kriminale të agjentëve mbrojtës?. 4	
4. Sa prevalojnë rastet konkrete në shoqëri?	5
5. Si i trajtojnë vendet e tjera policët kriminelë?	7
6. Përfundime	8
7. Si mund ta reformojmë policinë?	9
8. Bibliografia.....	10

1. Problemi i kriminalitetit policor.

Në kontekstin e ligjit 128/2021, i miratuar nga Kuvendi i Shqipërisë, AMP është organi i përgjegjshëm për mbikëqyrjen e policisë së shtetit dhe organeve të ngjashme, me qëllim të inspektimit, parandalimit dhe zbulimit të veprave penale të këtyre subjekteve. Megjithëse krijimi i AMP-së vjen relativisht vonë në historinë e Shqipërisë, duke munguar një organ kontrollues për organin ekzekutiv të policisë, ai ka vendosur rregulla të mira në funksionimin e tij.

AMP është themelore për shtetin e së drejtës dhe integritetin e forcave të rendit. Përmes inspektimit të veprimtarisë së policisë, AMP-së i jepet detyra e garantimit të përdorimit të ligjshëm të forcës dhe respektimit të të drejtave të njeriut.

Agjencitë e zbatimit të ligjit luajnë një rol themelor në ruajtjen e sigurisë publike dhe ruajtjen e sundimit të ligjit brenda çdo shoqërie. Qytetarët besojnë tek forcat e policisë, duke u mbështetur në përkushtimin dhe integritetin e tyre për të mbrojtur të drejtat e tyre dhe për të ruajtur rendin shoqëror. Fatkeqësisht, në shumë vende, përfshirë Shqipërinë, prania e policëve kriminalë apo oficerëve të policisë që përfshihen në aktivitete të paligjshme është kthyer në një shqetësim urgjent që gërryen besimin e publikut dhe minon vetë themelet e drejtësisë dhe sigurisë.

Ky raport synon të hedhë dritë mbi çështjen e policëve që shkelin ligjin në Shqipëri, duke shqyrtuar shkaqet, pasojat dhe zgjidhjet e mundshme për të adresuar këtë sfidë. Duke analizuar natyrën dhe shtrirjen e këtij problemi, synohet ofrimi i njohurive dhe rekomandimeve të vlefshme tek politikëbërësit, agjencitë e zbatimit të ligjit dhe organizatat e shoqërisë civile për të frenuar këtë tendencë dhe për të rikthyer besimin e publikut te forca policore.

2. Pikëprerja e veprave penale dhe policëve

Krimi policor mund t'i atribuohet faktorëve të ndryshëm, organizativ dhe individual. Faktorët organizativ përfshijnë çështjet strukturore brenda departamenteve të policisë, të tilla si mbikëqyrja joadekuate, mekanizmat e dobët të llogaridhënies dhe mungesa e sistemeve të kontrollit të brendshëm. Për më tepër, aspektet kulturore që promovojnë një "kod heshtjeje" i dekurajojnë oficerët nga raportimi i sjelljes së keqe. Mjediset e punës me presion të lartë, duke përfshirë stresin, mbilodhjen dhe ekspozimin ndaj traumave, mund të kontribuojnë gjithashtu në vendimmarrjen e oficerëve.

Në nivel individual, disa tipare të personalitetit, si autoritarizmi, agresioni dhe prirja për sjellje joetike, mund të ndikojnë në krimin policor. Për më tepër, proceset e rekrutimit dhe përzgjedhjes që nuk arrijnë të identifikojnë kandidatë me karakter dhe integritet të lartë mund ta përkeqësojnë çështjen. Trajnimi i pamjaftueshëm dhe zhvillimi i vazhdueshëm profesional i lë oficerët të paaftë për të trajtuar situata komplekse, duke çuar potencialisht në sjellje devijante.

3. Sa preket shoqëria nga dukuritë kriminale të agjentëve mbrojtës?

Pasojat e devijimit të policisë janë të gjera dhe ndikojnë në aspekte të shumta të shoqërisë. Së pari, incidentet e sjelljes së keqe gërryejnë besimin e publikut në zbatimin e ligjit, duke çuar në ulje të bashkëpunimit dhe rritje të tensioneve në komunitet. Paragjykimi i perceptuar dhe trajtimi i padrejtë nga policia i përjetësojnë ndarjet sociale, veçanërisht përgjatë vijave socio-ekonomike.

Kur policia devijon nga roli dhe detyrat e tyre të ligjshme, besimi i publikut ndaj institucionit të policisë goditet rëndë. Publiku ndihet i tradhtuar dhe nënshtron rolin e policisë në pyetje. Kjo shkakton ulje të bashkëpunimit me policinë, duke e bërë më të vështirë për të zbatuar ligjin dhe ruajtur rendin publik. Tensionet rriten në mes të komunitetit dhe forcave të policisë, çka mund të çojë në konflikte dhe incidente më të rrezikshme.

Paragjykimet dhe trajtimi i padrejtë nga ana e policisë përfundimisht konsolidojnë ndarjet sociale. Grupet e ndryshme të shoqërisë, veçanërisht ata me origjinë të ndryshme socio-ekonomike, mund të përjetojnë trajtim të ndryshëm dhe kërcënime nga policia. Kjo ndikon në ndjeshmërinë e shoqërisë ndaj drejtësisë dhe ligjit dhe ndihmon në përhapjen e një atmosfere të përgjithshme mosbesimi dhe tensioni.

Krimi policor minon efektivitetin e shtetit, sigurinë dhe sundimin e ligjit, gjë që bëhet më e dukshme në shtete të goditura nga konflikti dhe paqëndrueshmëria. Në këto shtete, institucionet janë të brishta dhe kështu të prirura ndaj infiltrimit të interesave të ngushta të një rrjeti kriminal përfitues brenda tregut të paligjshëm. Në shtetet e korrupsionit të lidhura me drogën, elitat politike dhe rrjetet kriminale gëzojnë imunitet nga ndjekja penale. Gjithashtu, kontrolli i shtetit ndikon në forcat e policisë dhe aktorë të tjerë të zbatimit të ligjit të cilët veprojnë kundër interesave të shoqërisë. Kjo i nxit forcat e policisë të angazhohen në veprimtari kriminale, të mbrojnë padrejtësinë dhe të formojnë rrjeta mbrojtëse për veten. Kur korrupsioni dhe krimi hyjnë në

institucionet e shtetit, si njësitë policore, ata bëhen pjesë e kulturës dhe pastaj nguliten në nivel sistematik, nga niveli më i lartë në atë më të ulët.

Kur zbatimi i ligjit është i minuar dhe llogaridhënia për padrejtësinë është e dobët, ndëshkimi për pjesëmarrjen në krim forcon një kulturë kriminale. Kjo mund të bëjë luftimin e devijancës në polici një detyrë të vështirë.

Së dyti, ka implikime ligjore dhe etike që lidhen me krimin policor. Shkeljet e të drejtave civile dhe procesit të rregullt ligjor mund të rezultojnë në dënime të gabuara, hetime të komprometuara dhe mosbesim të legjitimitetit të sistemit të drejtësisë penale. Rastet e korrupsionit, të tilla si ryshfeti ose përfshirja në krimin e organizuar, mund të kenë pasoja të gjera shoqërore, duke përfshirë rrezikimin e sigurisë publike.

Shkeljet e të drejtave civile dhe procesit të rregullt ligjor nga ana e policisë ndërllojnë procesin e drejtësisë penale dhe ndikojnë në legjitimitetin e sistemit të drejtësisë. Një devijim i policisë në hetimet dhe proceset penale mund të çojë në rrënim të besimit të publikut në drejtësinë.

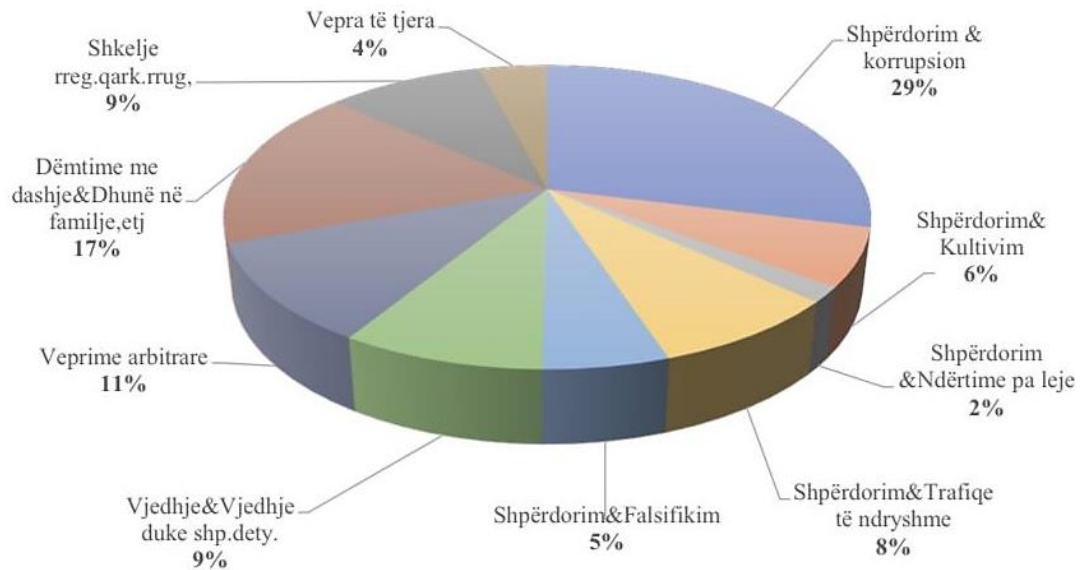
4. Sa prevalojnë rastet konkrete në shoqëri?

Gjatë vitit 2022, janë regjistruar një numër i konsiderueshëm referimesh në Prokurori dhe arrestime të punonjësve të Policisë së Shtetit dhe Gardës së Republikës për vepra të ndryshme penale. Këtu është një përmbledhje e shifrave sipas AMP:

- Masa e sigurimit personal “Arrest në burg” caktuar për 39 persona, nga të cilët:
 - 7 punonjës policie të nivelit të parë drejtues
 - 19 punonjës policie të nivelit zbatues
 - 6 punonjës administrativë (civilë)
- Masa e sigurimit personal “Arrest në shtëpi” caktuar për 26 persona, nga të cilët:
 - 1 punonjës policie i nivelit të mesëm drejtues
 - 2 punonjës policie i nivelit të parë drejtues
 - 15 punonjës policie të nivelit zbatues
 - 5 punonjës administrativë (civilë)
- Masa e sigurimit personal “Pezullimi i ushtrimit të një detyre apo shërbimi publik” caktuar për 38 persona, nga të cilët
 - 1 punonjës policie i nivelit të mesëm drejtues

- 5 punonjës policie të nivelit të parë drejtues
- 30 punonjës policie te nivelit zbatues
- 2 punonjës dogane (shtetas)
- Masa e sigurimit personal "Detyrimi për t'u paraqitur në policinë gjyqësore" caktuar për 7 persona, nga të cilët:
 - 5 punonjës policie të nivelit zbatues
 - 1 efektiv i Gardës së Republikës

Trendi i shkeljeve sipas veprave penale

Rastet e përfshirjes në "korrupsion dhe shpërdorim detyre" përbëjnë 29% të totalit të referimeve, ndërsa rastet e veprave penale si "kundër personit me dashje dhe nga pakujdesia, si dhe kundër familjes" (kanosje, plagosje, vrasje, dhunë në familje etj) përbëjnë 17%. Veprimet arbitrare përfaqësojnë 11% të totalit të referimeve, ndërsa veprat penale të vjedhjes dhe vjedhjes duke shpërdoruar detyrën përbëjnë 9% të totalit. Përveç kësaj, një pjesë e konsiderueshme, rreth 9% e totalit, janë shkeljet e rregullave të qarkullimit rrugor nga punonjësit e policisë, që shkaktojnë pasoja materiale ose edhe në jetën e njerëzve, veçanërisht kur punonjësit janë nën ndikimin e alkoolit në nivele të tepruara.

Krahasimisht, sipas INSTAT, numri i autorëve të veprave penale të evidentuara gjatë vitit 2022 janë 32,420 subjekte, ndërsa AMP ka marrë dijeni për veprimtari të jashtëligjshme për 357 subjekte, ose 1.10% të numrit të evidentuar nga organet ekzekutive. Vetëm 139 subjekte të organeve policore janë arrestuar, ose 0.43% të të gjithë subjekteve të arrestuara dhe 38.94% të ankesave të AMP.

Ekzistojnë një numër arsyes që nënvizojnë rëndësinë e një kontrolli të thellë mbi kriminalitetin policor, megjithëse numri i këtyre rasteve është relativisht i ulët në krahasim me subjektet e përgjithshme.

Një kontroll i ndërgjegjshëm mbi fenomenin e kriminalitetit policor kontribuon në ruajtjen e integritetit institucional të forcës së policisë dhe parandalimin e veprimeve të paligjshme që mund të ndikojnë negativisht në imazhin e tyre.

Kontrolli i kriminalitetit policor garanton trajtimin e drejtë të të gjithë qytetarëve dhe respektimin e të drejtave të tyre të njeriut, duke shmangur abuzimet dhe përdorimin e forcës së tepërt nga pala policore.

Mbikëqyrja e kriminalitetit policor kontribuon në ndërtimin e marrëdhënieve të mira mes policisë dhe komunitetit të saj, duke rritur nivelin e besimit dhe bashkëpunimit të qytetarëve me autoritetin policor.

Nga informacionet e dhëna duket se ka pasur një numër të konsiderueshëm veprimesh procedurale dhe masash disiplinore për punonjës të Policisë së Shtetit dhe Gardës së Republikës gjatë disa muajve. Këto veprime përfshijnë referenca për ndjekjen penale, arrestimet apo kapjet e bëra dhe zbatimin e masave të sigurisë nga organet e drejtësisë. Gjithashtu, janë kryer edhe inspektime, të cilat kanë rezultuar në hetime disiplinore dhe masa ndaj punonjësve të përfshirë.

Për më tepër, u kryen inspektime disiplinore pa njoftim në institucionet përkatëse, me gjasë si përgjigje ndaj ankesave të qytetarëve apo incidenteve të raportuara nga media. Si rezultat, nisën hetimet disiplinore dhe disa punonjës u pezulluan ose u përballën me pasoja të rënda disiplinore, si përjashtimi nga forcat e policisë. Në informacion përmenden edhe rastet kur janë marrë masa disiplinore ndaj personave që janë konstatuar se kanë kryer shkelje të lehta.

Ndërsa detajet e dhëna janë të kufizuara, këto incidente theksojnë rëndësinë e llogaridhënies dhe ruajtjes së integritetit të agjencive të zbatimit të ligjit. Veprimet e ndërmarra tregojnë një përkushtim për të adresuar shkeljet e supozuara dhe për të siguruar që oficerët që përfshihen në aktivitete të paligjshme ose shkelin standardet profesionale të përballen me pasoja ligjore dhe disiplinore.

Vlen të theksohet se pa më shumë kontekst dhe informacion mbi natyrën e krimeve të supozuara dhe masat disiplinore, është sfiduese të jepet një analizë gjithëpërfshirëse. Megjithatë, nga një këndvështrim më i gjerë, këto incidente nënvizojnë rëndësinë e ruajtjes së sundimit të ligjit, promovimit të transparencës dhe ruajtjes së besimit të publikut në institucionet e zbatimit të ligjit.

5. Si i trajtojnë vendet e tjera policët kriminelë?

Procedimet ligjore: Në shumë vende, oficerët e policisë që kryejnë krime i nënshtrohen të njëjtave procese ligjore si çdo shtetas tjetër. Ata mund të hetohen, akuzohen dhe ndiqen penalisht përmes sistemit të drejtësisë penale.

Hetimet e punëve të brendshme: Departamentet e policisë shpesh kanë njësi të punëve të brendshme përgjegjëse për hetimin e pretendimeve për sjellje të pahijshme nga oficerët. Nëse një oficer shpallet fajtor, mund të merren masa disiplinore si pezullimi, pushimi nga puna ose ricaktimi.

Mbikëqyrja e pavarur: Disa vende krijojnë organe të pavarura mbikëqyrëse për të hetuar sjelljen e pahijshme të policisë dhe për të siguruar llogaridhënie. Këto organe mund të kenë fuqinë për të kryer hetime, për të rekomanduar veprime disiplinore, apo edhe për të ndjekur penalisht oficerët.

Reformat dhe trajnimi: Vendet mund të zbatojnë reforma për të përmirësuar trajnimin, politikat dhe praktikën e policisë për të parandaluar sjelljen e keqe. Këto reforma mund të përfshijnë procese të zgjeruara të rekrutimit, trajnime për de-përshkallëzimin dhe iniciativa të tjera në komunitet.

Paditë civile: Viktimat e sjelljes së pahijshme të policisë mund të ndjekin padi civile që kërkojnë dëmshpërblim ose mjete të tjera juridike. Këto padi mund t'i mbajnë zyrtarët përgjegjës dhe të ofrojnë kompensim për viktimat.

Është e rëndësishme të theksohet se qasjet mund të ndryshojnë shumë midis vendeve dhe efektiviteti i këtyre masave mund të ndryshojë gjithashtu. Kornizat ligjore dhe institucionale të çdo kombi, normat kulturore dhe pritjet e publikut luajnë një rol të rëndësishëm në formësimin e reagimit të tyre ndaj oficerëve të policisë që kryejnë krime.

6. Përfundime

Çështja e policëve kriminalë në Shqipëri përbën një kërcënim të rëndësishëm për sigurinë publike, minon besueshmërinë e institucioneve të zbatimit të ligjit dhe gërryen besimin midis qytetarëve dhe policisë.

Shqipëria është një vend me një histori të fortë politike dhe sfida të shumta korruptive. Për shkak të ndikimit politik në institucionet e vendit, korrupsioni ka arritur nivele të larta, duke përfshirë edhe sektorin policor. Krimi në polici është një problem serioz që vë në rrezik sundimin e ligjit dhe besueshmërinë e institucionit.

Policisë i takon një rol kyç në parandalimin, zbulimin dhe ndjekjen e veprave penale. Megjithatë, sfidat si krimi brenda vetë policisë, ndikimi politik, mungesa e llogaridhënies dhe mosrespektimi i standardeve etike, pengojnë luftën kundër krimit dhe dëmtojnë besueshmërinë e institucionit policor.

Për të adresuar sfidat e korrupsionit dhe krimit policor, është e nevojshme një reformë e thellë e Policisë së Shtetit. Ky reformim duhet të fokusohet në rritjen e integritetit institucional, rritjen e kapaciteteve profesionale dhe ndërtimin e një kulture të përgjegjësive. Në të njëjtën kohë, duhet të vendosen mekanizma të pavarësisë, llogaridhënies dhe mbikëqyrjes së efektshme, duke i dhënë mjetet dhe resurset e nevojshme policisë për të luftuar krimin.

7. Si mund ta reformojmë policinë?

Objekti i çështjes: Është thelbësore të përcaktohet shkalla e problemit duke vlerësuar numrin e përgjithshëm të incidenteve dhe shpeshtësinë e tyre brenda Policisë së Shtetit dhe Gardës së Republikës. Kjo mund të ndihmojë në matjen e madhësisë së çështjes në lidhje me fuqinë totale të punës dhe operacionet.

Llogaridhënia dhe veprimet disiplinore: Vlerësimi i përgjigjes ndaj sjelljes së keqe është thelbësor. Të kuptuarit e përqindjes së rasteve që rezultojnë në veprime disiplinore, hetime ose pasoja ligjore mund të hedhë dritë mbi angazhimin e autoriteteve për të trajtuar keqbërjet dhe për të mbajtur llogaridhënien.

Ndikimi në besimin e publikut: Rastet e sjelljes së keqe mund të gërryjnë besimin e publikut në agjencitë e zbatimit të ligjit. Është e rëndësishme të merret parasysh ndikimi i mundshëm në perceptimin dhe besimin e publikut tek Policia e Shtetit dhe Garda e Republikës. Kjo

mund të matet përmes sondazheve, sondazheve të opinionit publik ose mjeteve të tjera për të vlerësuar ndjenjën e publikut.

Kultura organizative dhe trajnimi: Vlerësimi i kulturës mbizotëruese brenda këtyre organizatave është thelbësor për identifikimin e shkaqeve të mundshme rrënjësore të sjelljes së keqe. Është thelbësore të shqyrtohet procesi i rekrutimit, programet e trajnimit dhe politikat e brendshme që synojnë të nxisin profesionalizmin, integritetin dhe sjelljen etike.

Transparenca dhe mbikëqyrja: Niveli i transparencës dhe mekanizmave të mbikëqyrjes së jashtme në fuqi mund të ndikojë ndjeshëm në llogaridhënien dhe parandalimin e sjelljes së keqe. Vlerësimi i efektivitetit të mekanizmave të brendshëm dhe të jashtëm, siç janë njësitë e punëve të brendshme, bordet civile të mbikëqyrjes ose komisionet e pavarura, është jetik.

Analiza krahasuese: Mund të jetë e dobishme të krahasohen incidentet e sjelljes së pahijshme brenda Policisë së Shtetit Francez dhe Gardës Republikane me incidente të ngjashme në agjencitë e tjera të zbatimit të ligjit, brenda dhe jashtë vendit. Kjo mund të sigurojë njohuri nëse çështja është unike për këto organizata apo pjesë e sfidave më të gjera me të cilat përballen forcat policore.

Duke marrë parasysh këta faktorë, politikëbërësit, agjencitë e zbatimit të ligjit dhe organet mbikëqyrëse mund të zhvillojnë strategji për të adresuar sjelljen e pahijshme, për të rritur përgjegjshmërinë dhe për të rindërtuar besimin e publikut tek Policia e Shtetit dhe Garda e Republikës.

8. Bibliografia

- Amnesty International: "Police Accountability: International Standards and Mechanisms": Ky publikim ofron një pasqyrë të standardeve dhe mekanizmave ndërkombëtarë për llogaridhënien e policisë. Mund ta gjeni në faqen e internetit të Amnesty International. <http://hakinausalama.org/police-accountability-a-comprehensive-framework/>
- Core Factors of Police Corruption Around the Globe nga Hubert Williams, President i Police Foundation. https://www.unodc.org/documents/treaties/publications/core_factors.pdf
- The Causes of Police Corruption and Working towards Prevention in Conflict-Stricken States nga Danny Singh, Universiteti i Shkencave Sociale, Teesside University, Middlesbrough <https://www.mdpi.com/2075-471X/11/5/69>
- Police Corruption: Preventing Misconduct and Maintaining Integrity: Ky libër nga Tim Prenzler shqyrton korrupsionin dhe sjelljen e pahijshme policore nga një këndvështrim krahasues, duke ofruar njohuri për qasje të ndryshme të ndërmarra nga vendet në mbarë botën.
- The U.S. Department of Justice: "Investigating and Prosecuting Officer-Involved Deaths": Ky burim nga Departamenti i Drejtësisë ofron udhëzime për hetimin dhe ndjekjen penale të oficerëve të policisë të përfshirë në vdekje ose lëndime të rënda, duke theksuar procedurat specifike të ndjekura në Shtetet e Bashkuara. <https://portal.cops.usdoj.gov/resourcecenter/ric/Publications/cops-p350-pub.pdf>
- Bradford, B., & Quinton, P. (2020). Holding Police to Account: Learning from Complaints in the English and Welsh Police Service. The British Journal of Criminology, 60(1), 167-188. <https://core.ac.uk/download/pdf/77050153.pdf>
- Statistika nga Agjencia e Mbikëqyrjes Policore <https://amp.gov.al/?s=statistika>
- Statistika nga INSTAT <https://www.instat.gov.al/media/11505/statistikat-e-krimeve-dhe-drejtësisë-penale-2022.pdf>

#QËNDRESË / MIRËQEVERISJE

QENDRESA
QYTETARE

NATIONAL
ENDOWMENT
FOR
DEMOCRACY

SUPPORTING FREEDOM AROUND THE WORLD

www.qeverisja.qq.com.al